

Koulukuljetusperiaatteiden tarkistaminen

4662/08.01.01.07/2020

Opetuslautakunta 19.01.2021 § 6

Valmistelija: kuljetuskoordinaattori Sanna Salmi, sanna.salmi@salo.fi, 02 778 4010, liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola, tanja.ahola@salo.fi, 02 778 7714

Salon kaupungin esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteet uudistettiin keväällä 2019. Tällöin muuttui ulkoasu ja periaatteisiin tehtiin korjauksia ja lisäyksiä. Uudet koulukuljetusperiaatteet astuivat voimaan 1.8.2019. Tämän jälkeen on tullut vastaan tilanteita, joihin ei löydy linjausta perusopetuslain 32 §:stä, hallinto-oikeuden ennakkopäätöksistä tai koulukuljetusperiaatteista. Periaatteita on tämän vuoksi tarpeen tarkentaa.

Koulukuljetettavat Salossa lukuvuonna 2020-2021

Koulukuljetuksessa olevia oppilaita on yhteensä 1652. Joukkoliikenteessä matkustavia on 886 oppilasta, pelkästään takseissa matkustavia oppilaita on 612 ja sekä linja-autossa että takseissa erilaisilla variaatioilla matkustavia on yhteensä 151 oppilasta. Kuljetuksia voidaan myöntää jollain perusopetuslakiin kirjatusta kolmesta perusteesta: matkan pituus, vaarallisuus tai rasittavuus. Kuljetettavien koko määrästä harkinnan perusteella myönnettyjä kuljetusoikeuksia on tällä hetkellä 225 oppilaalla. Näistä mm. tien vaarallisuuden perusteella kuljetettavia oppilaita on koko Salon alueella yhteensä 119 oppilasta ja heistä taksiliikenteessä kuljetetaan 81 oppilasta. Muiden harkinnanvaraisten kuljetusten perusteena on matkan rasittavuus eli erilaiset terveydelliset syyt.

Koulukuljetusten vuotuiset kustannukset ovat Paikussa matkustavien osalta n. 850 000 euroa ja tilausajoissa 2,3 miljoonaa euro.

Kuljetusperiaatteiden tarkistus

Koulukuljetusperiaatteet ovat hyvin tärkeä työkalu kuljetuskoordinaattorille. Periaatteita linjattaessa on pidettävä mielessä, että niiden on oltava kaikkialla Salossa kaikille vastaavassa tilanteessa oleville samat. Selkeät periaatteet mahdollistavat osaltaan kuljetuspäätösten tekemisen siten, että yhdenvertaisuus toteutuu.

Korjausehdotusten tavoitteena on selventää koulukuljetusperiaatteita nykyistä käytäntöä paremmin vastaaviksi, poistaa niissä havaittuja tulkinnanvaraisuuksia ja lisätä periaatteisiin asioita, joita ei ole aiemmin perusteissa määritetty. Lisäksi koulukuljetusperiaatteisiin on tarve tehdä teknisiä korjauksia.

Esityslistan liitteenä toimitetaan seuraavassa selostetun mukaisesti muutettu ja täydennetty ehdotus koulukuljetusperiaatteiksi 2021

kokonaisuudessaan. Lisäksi pykälän oheismateriaalina toimitetaan periaatteista luonnosversio, johon on merkitty kaikki muutokset (vihreällä lisäykset ja uudet asiat, punaisella yliviivauksella poistettava teksti ja sinisellä olemassa oleva teksti, jonka paikkaa on siirretty), syksyn 2020 riista-asiantuntijoiden lausunnot Salon susikannan kehityksestä sekä liikennepalvelujen selvitys petoeläinvaarasta koulukuljetusten perusteena.

Koulukuljetusperiaatteisiin esitetään seuraavia täsmennyksiä ja lisäyksiä:

- kohta 2.2 alaotsikon lisäys 2.2.1
- kohta 2.2.1 tekstin korjaus
- uusi kohta 2.2.2 Petoeläinvaara
- kohta 2.3 Terveydelliset syyt tarkennus
- kohta 2.5.4 Erikoisluokan oppilaat tarkennus
- kohta 2.5.6 Somerolle yläkouluun menevät oppilaat tarkennus
- uusi kohta 2.5.8 Tulipalot ja muut äkilliset poikkeustilanteet
- uusi kohta 2.5.9 TET-jaksojen maksuton koulukuljetus
- kohta 3 yleiskuvauksen lisäys
- kohta 3.1 Kuljetusmuoto tarkennuksia ja alaotsikon 3.1.1 lisäys
- kohta 3.6 Tilapäiset kuljetukset, tarkennuksia ja korjauksia
- kohta 3.8 Iltapäivätoiminta, tarkennus
- uusi kohta 3.9 Toisen asteen oppilaat
- kohta 4 Maksullinen kuljetus, tarkennuksia
- kohta 5.2 tekstin korjaus
- kohta 6.1 tekstin korjaus
- kohta 6.2 tekstin lisäys

Keskeiset muutokset ovat seuraavat uudet kohdat:

Uusi kohta 2.2.2 Petoeläinvaara

Susikanta Salon alueella sekä lähikunnissa on kasvanut viimeisen 10 vuoden aikana. Tämän seurauksena liikennepalveluille on tullut jonkin verran kyselyitä sekä muutama hakemus petoeläinvaaraan vedoten. Pääsääntöisesti on anottu koulukuljetuksen noutopaikan siirtoa eli jo koulukuljetuksessa olevien oppilaiden kuljettamista petoeläinten vuoksi kotipihalta. Susiin liittyvät koulukuljetushakemukset pohjautuvat usein huoltajien huoleen ja pelkoihin tilanteesta ja sitä on pyrittävä liennyttämään kaikin mahdollisin tavoin. Pelkoa voidaan vähentää muun muassa lisäämällä tietoa susista.

On tärkeä ymmärtää, kun tarkastellaan yksittäisen oppilaan tai huoltajan kokemaa pelkoa suhteessa koulumatkan vaarallisuuteen, että kyseessä ei ole matkan vaarallisuus siten, kuin tarkoitetaan perusopetuslaissa, vaan tällöin kyseessä on ko. oppilaan/huoltajan kokemaa matkan rasittavuus. Jos oppilaan sosiaalinen, fyysinen ja/tai psyykinen toimintakyky on puutteellinen tai alhainen, on oppilaan huoltajan mahdollista hakea kuljetusta terveydellisin perustein kuljetusperiaatteissa kuvatusti. Tällöinkin ko. perusteen on oltava todennettavissa huoltajan hakemuksen mukana toimittamasta asiantuntijalausunnosta. Liikennepalvelujen kanta näin ollen on, että yksittäisten oppilaiden osalta pelkotilanteissa (esim. petoeläimiin kohdistuvat) koulumatka-oikeutta haetaan matkan rasittavuuden

perusteella.

Sen sijaan petoeläinvaaran vuoksi järjestettävää kuljetusta tai mahdollista noutopaikan siirtoa on käsiteltävä vastaavasti kuin käsitellään hakemusta tien vaarallisuuden perusteella. Vaarallisuuden on perustuttava objektiiviseen riista-asiantuntijoiden arvioon susitilanteesta sekä niiden vaarallisuudesta. Näin linjaus on yksiselitteinen ja kuljetuspäätöksiä tehtäessä voidaan huomioida yhdenvertaisuus eli jokaista oppilasta Salon eri alueilla voidaan kohdella samoilla periaatteilla samankaltaisissa tilanteissa.

Oheismateriaalina on liikennepalvelujen yksityiskohtaisempi pohdinta koululaiskuljetuksista petoeläinvaaran perusteella.

Riista-asiantuntijoiden lausuntojen, heidän kanssaan käytyjen keskustelujen ja mm. informaatiotilaisuuksissa saadun tiedon perusteella susi ei ole toistaiseksi missään Salon alueella aiheuttanut vaaraa ihmiselle tai käyttäytynyt uhkaavasti siten, että petoeläinvaaran vuoksi olisi perusteltua järjestää yleisesti koululaiskuljetuksia millään Salon alueella. Poikkeuksena tästä ovat mahdolliset erityistilanteet, jolloin yksittäiset eläimet käyttäytyvät poikkeavasti ja uhkaavasti ihmistä kohtaan.

Mikäli akuutti petoeläintilanne edellyttää muutoksia koulukuljetuksiin, tiedottaa kaupungin liikennepalvelut asiasta ko. esikouluja, kouluja ja kuljetusoppilaiden huoltajia. Kuljetuksia järjestetään tai muita poikkeusjärjestelyjä tehdään, kunnes vaara on poistunut.

Liikennepalvelujen seuraavassa esittämä periaate on linjassa muiden tarkasteltujen kuntien ja kaupunkien koulukuljetusperiaatteiden kanssa. Samankaltaisia toimintatapoja on mm. Siuntion ja Humppilan kunnissa sekä Someron, Kouvolan, Loimaan, Hämeenlinnan, Raaseporin sekä Porvoon kaupungeissa. Myös Koski TL:n kunta suunnittelee petoeläinkuljetusten osalta lisäystä koulukuljetusperiaatteisiin.

Liikennepalvelut esittää lisättäväksi kohtaan 2.2 uutena alakohdan 2.2.2 Petoeläinvaara, johon kirjataan seuraava periaate:

Salon kaupungin alueella esiintyy petoeläimiä. Liikennepalvelut seuraa petoeläintilannetta Luonnonvarakeskuksen kanta-arvioista ja käy keskustelua Suomen riistakeskuksen riista-asiantuntijoiden kanssa. Eläinten esiintyminen ei itsessään aiheuta sellaista vaaraa, jonka perusteella myönnettäisiin maksuton koulukuljetus. Tilapäisen kuljetustarpeen voi aiheuttaa petoeläimen ajankohtainen ihmisiin kohdistuva uhkaava käyttäytyminen, joka on vahvistettu asiantuntijan tai poliisin toimesta. Tilapäinen kuljetustarve ei voi perustua aikaisempien vuosien tapahtumiin.

Kuljetuksia voidaan tarvittaessa järjestää, jos viranomaisilta saadaan tieto, että:

- alueella liikkuva susi (tai karhu) on vahingoittunut tai sairas
- alueella liikkuu susia, jotka eivät käyttäydy lajityypillisesti, ts. susi tulee lyhyen ajan sisällä toistuvasti lähelle asutusta ihmisistä pittaamatta ja/tai saalistaa kotieläimiä

- koulumatkan alueella on emokarhu poikasineen (Tällöin kuljetus voidaan myöntää ajanjaksolle, jolloin karhu on hereillä.)

Petoeläimen aiheuttaman vaaran toteamiseksi huoltajan tulee toimittaa hakemuksen liitteenä lausunto esim. paikalliselta riistanhoitoyhdistykseltä tai/ja suurpetoyhdyshenkilöltä. Tilannearvion tulee perustua todellisiin haittailmoituksiin kyseisellä alueella. Lausunto ei velvoita kaupunkia järjestämään koulukuljetusta, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksen teossa. Liikennepalvelut tarkistaa tilanteen Suomen riistakeskuksesta. Tällöin asiaa käsitellään koulumatkan vaarallisuuden perusteella.

Kuljetuskoordinaattori voi myöntää oppilaan huoltajan hakemuksesta varmennetun peto-vaaran perusteella harkinnanvaraisen koulukuljetuksen, noutopaikan määräaikaisen siirron tai saattoavustuksen huoltajalle. Petoeläinten aiheuttamassa vaaratilanteessa lähtökohtaisesti pyritään järjestämään koulukuljetukset yhteistyössä huoltajien kanssa ensisijaisesti saattoavustuksena. Tilapäinen maksuton koulukuljetus tai noutopaikan muutos päättyy välittömästi kuljetuksen syyn lakatessa.

Uusi kohta 2.5.8 Tulipalot ja muut äkilliset poikkeustilanteet

Ehdotetaan lisättäväksi seuraava uusi periaate:

Äkillisissä ja lyhytaikaisissa (enintään lukuvuoden loppuun) oppilaan väestökisterin mukaisen osoitteen asuntoa koskevissa poikkeustilanteissa (esim. tulipalo, vesivahinko) koulukuljetukseen oikeutetulle oppilaalle voidaan järjestää hakemuksen perusteella harkinnanvarainen maksuton koulukuljetus tilapäiseen osoitteeseen oppilashuollollisista syistä asiantuntija-lausunnon perusteella edellyttäen, että koulukuljetusreitti on olemassa.

Uusi kohta 2.5.9 TET-jaksojen maksuton koulukuljetusoikeus

Ehdotetaan kirjattavaksi jo käytössä oleva toimintatapa:

Yläkoulujen työelämän tutustumisjakso (TET) on osa opetusta. Oikeus ilmaiseen koulumatkaetuuteen säilyy TET-jakson ajan kodin ja TET-paikan välisellä matkalla. TET-harjoitteluun kuljetuksia ei järjestetä tilausajoina. Koulukuljetusta ei järjestetä, mikäli TET-harjoittelu suoritetaan toisella paikkakunnalla tai lukujärjestyksen mukaisen kouluajan ulkopuolella.

Jos oppilas ei ole TET-jakson ulkopuolella oikeutettu maksuttomaan koulukuljetukseen, mutta matka TET- paikkaan on yli 5km, oppilas saa koulun kustantaman linja-autokortin TET-jakson ajaksi.

Uusi kohta 3.9 Toisen asteen oppilaat

Eduskunta on 15.12.2020 hyväksynyt hallituksen esitykseen (HE173/2020) sisältyvät lakiehdotukset, joiden perusteella nostetaan oppivelvollisuusikää vuonna 2005 ja sitä myöhemmin syntyneiden osalta, kunnes he täyttävät 18 vuotta. Lakimuutospakettiin sisältyvässä koulumatkatukilain tarkennuksessa todetaan, että perusopetuksen jälkeen päätoimisella

opiskelijalla on määrätyn ehdoin oikeus koulumatkatukeen, jota haetaan Kansaneläkelaitokselta. Kunnan vastuulle ei siis ole säädetty perusopetuksen jälkeen opiskelevien koulumatkojen järjestämistä.

Oppivelvollisuuden muuttuessa ehdotetaan lisättäväksi seuraava uusi kohta:

Kuljetusperiaatteiden mukaiset koululaiskuljetukset järjestetään perusopetuksen aikana. Salon kaupunki ei järjestä koulukuljetuksia toisen asteen opetukseen. Koulumatkatukilain (48/1997) mukaisesti perusopetuksen jälkeisiin opiskelumatkoihin koulumatkatukea haetaan kansaneläkelaitokselta. Tukea maksetaan määrätyn ehdoin ammatillisissa oppilaitoksissa ja lukiossa opiskeleville. Lisätietoa: www.kela.fi/koulumatkatuki.

Opetuslautakunnan lausunto

Salon kaupungin hallintosäännön mukaan kaupunkikehityslautakunta päättää koulukuljetusperiaatteista kuultuaan opetuslautakuntaa. Näin ollen liikennepalveluyksikkö pyytää opetuslautakunnalta koulukuljetusperiaatteiden tarkistusesitykseen lausuntoa. Esitys viedään tämän jälkeen kaupunkikehityslautakunnan hyväksyttäväksi.

Sivistyspalveluiden johtaja:

Opetuslautakunta ilmoittaa lausuntonaan kaupunkikehityslautakunnalle, ettei sillä ole huomautettavaa esitettyihin muutoksiin koulukuljetusperiaatteissa ja hyväksyy osaltaan liitteenä olevan esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteet 2021.

Tämän pykälän osalta pöytäkirja tarkistetaan kokouksessa.

Päätös:

Merkittiin, että liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola ja kuljetuskoordinaattori Sanna Salmi olivat läsnä kokouksessa toimiakseen asiantuntijoina asiakohtaan liittyvissä kysymyksissä.

Antti Olkinuora ehdotti, että kohta 2.2.2 Petoeläinvaara, sivu 6; kappaletta kaksi muutetaan siten, että kohtaa Koulukuljetuksia voidaan tarvittaessa järjestää, muutetaan muotoon Koulukuljetuksia tulee järjestää. Kirsi-Maria Jokinen kannatti ehdotusta.

Opetuslautakunta hyväksyi yksimielisesti tehdyn ehdotuksen.

Sanna Lundström ehdotti, että kohta 3.1. Kuljetusmuoto, sivu 9 poistettavaksi ehdotettu lause; Esiopetuksessa olevan oppilaan kohdalla harkitaan tapauskohtaisesti, voiko hän käyttää linja-autoa vai järjestetäänkö kuljetus taksikuljetuksena. Tämä lause tulee säilyttää koulukuljetusperiaatteissa.

Annina Laaksonen kannatti ehdotusta.

Opetuslautakunta hyväksyi yksimielisesti tehdyn ehdotuksen.

Tekninen korjaus kohta 6.1. Kuormitussäädökset, sivu 15 koulu- ja päivähoitokuljetusten, muutetaan muotoon koulu- ja esiopetuskuuljetusten.

Opetuslautakunta ilmoittaa lausuntonaan kaupunkikehityslautakunnalle, että, edellä hyväksytyillä muutoksilla opetuslautakunta hyväksyy osaltaan liitteenä olevan esi- ja perusopetuksen koulukuljetusperiaatteet 2021.

Pöytäkirja tarkistettiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Tanja Ahola ja Sanna Salmi poistuivat kokouksesta klo 18.53.